

İSTANBUL
KÜLTÜR
SANAT
VAKFI

VAR
OLMA
NIN
KARAN
LIĞI

VAR
OLMA
NIN
AYDIN
LIĞI

47.
İSTANBUL
MÜZİK
FESTİVALİ

11-30
HAZİRAN
2019

YILDIZLARLA ODA MÜZİĞİ-I
CHAMBER MUSIC WITH STARS-I
FAUST & QUEYRAS & MELNIKOV

ISABELLE FAUST keman violin
JEAN-GUIHEN QUEYRAS viyolonsel cello
ALEXANDER MELNIKOV piyano piano

GÜSTERİ SPONSORU
PERFORMANCE
SPONSOR

DEĞERLİ İŞBİRLİĞİNE
ACKNOWLEDGING
THE KIND
COLLABORATION OF

YILDIZLARLA ODA MÜZİĞİ-I

CHAMBER MUSIC WITH STARS-I

FAUST & QUEYRAS & MELNIKOV

ISABELLE FAUST keman violin

JEAN-GUIHEN QUEYRAS viyolonsel cello

ALEXANDER MELNIKOV piyano piano

16.06.2019 İş Sanat Konser Salonu
PA SU 20.00 İş Sanat Concert Hall

Ludwig van Beethoven

Orijinal Bir Tema Üzerine
Çeşitlemeler, Mi bemol Majör,
Op. 44 (Piyanolu Üçlü No. 10)
Variations on an Original Theme
in E-flat Major, Op. 44
(Piano Trio No. 10)

- Tema Theme: Andante
- Çeşitlemeler Variations I-XIV
- Koda Coda: Andante - Presto
- Finale: Allegro

SÜRE DURATION: 15'

Ludwig van Beethoven

Piyanolu Üçlü No. 6,
Mi bemol Majör, Op. 70 No. 2
Piano Trio No. 6 in E-flat Major,
Op. 70 No. 2

- Poco sostenuto – Allegro ma non troppo
- Allegretto
- Allegretto ma non troppo
- Finale: Allegro

SÜRE DURATION: 30'

Ara Interval

Ludwig van Beethoven

Piyanolu Üçlü No. 9,
Mi bemol Majör, WoO 38
Piano Trio No. 9 in E-flat Major,
WoO 38

- Allegro moderato
- Scherzo: Allegro ma non troppo
- Rondo: Allegretto

SÜRE DURATION: 15'

Ludwig van Beethoven

Piyanolu Üçlü No. 5, Re Majör,
Op. 70 No. 1, “Hayalet”
Piano Trio No. 5 in D Major,
Op. 70 No. 1, ‘Ghost’

- Allegro vivace e con brio
- Largo assai ed espressivo
- Presto

SÜRE DURATION: 28'

Ara dahil 115' sürer. Lasts 115' with interval.

Alkış için eserlerin sonunu beklemenizi rica ederiz.

We kindly request you not to applaud in between movements.

KONSERE DOĞRU PRE-CONCERT TALK*

19.00-19.30 FUAYE FOYER

LEVENT KAVAS'IN “AYDINLANMA:
DÖNÜŞLÜ MÜ, EDİLGEN Mİ?” BAŞLIKLİ
KONUŞMASI

LEVENT KAVAS ON ‘ENLIGHTENMENT:
IS IT REFLEXIVE OR PASSIVE?’

* TÜRKÇE IN TURKISH

© FELIX BROEDE

ISABELLE FAUST

■ Isabelle Faust mükemmel yorumlarıyla dinleyicilerini kendine hayran bırakan bir sanatçı. Her yapıta derinlemesine yoğunlaşarak, yapıtların çağdaş bakış açısıyla tarihsel bağlamını, tarihi açıdan uygun çalgıları ve olabilecek en özgün halini değerlendiriyor; Heinrich I.F. Biber'den Helmut Lachenmann'a uzanan bir repertuarı aydınlığa çıkarıp tutkuyla seslendiriyor. Erken yaşlarda Leopold Mozart Yarışması ile Paganini Yarışması'nı kazandıktan kısa süre sonra Berlin

Filarmoni Orkestrası, Boston Senfoni Orkestrası, Tokyo NHK Senfoni Orkestrası, Avrupa Oda Orkestrası ve Freiburg Barok Orkestrası dahil, dünyanın önde gelen orkestralarıyla düzenli konserler vermeye başladı. Bu konserler neticesinde Claudio Abbado, Giovanni Antonini, Frans Brüggen, John Eliot Gardiner, Bernard Haitink, Daniel Harding, Philippe Herreweghe, Andris Nelsons ve Robin Ticciati gibi şeflerle yakın ve uzun süreli işbirlikleri geliştirdi.

Isabelle Faust'un olağanüstü sanatsal merakı ve geniş ufku, tüm dönemleri ve çeşitli çalgılarla farklı işbirliği formlarını kapsıyor. Müziği kendi içinde bir amaç olarak görmekten ziyade yapının özüne, özverili, incelikli ve dürüst bir şekilde yaklaşıyor. Görkemli konçerto icralarının yanı sıra, örneğin tarihi çalgılarla Schubert'in beşlisini veya Anna Prohaska ile György Kurtág'ın *Kafka-Fragments*'ını ya da Dominique Horwitz ile Igor Stravinsky'nin *Askerin Öyküsü*'nü seslendiriyor. Çağdaş müziğin icrasına da büyük bir adanmışlıkla hizmet ediyor. Önümüzdeki sezonlarda Péter Eötvös, Ondřej Adámek, Marco Stroppa, Oscar Strasnoy ve Beat Furrer'in yapıtlarının prömiyerlerini yapmaya hazırlanıyor.

Pek çok albümü eleştirmenler tarafından övgüye değer bulunan ve Diapason d'Or, Gramophone, Choc de l'année gibi ödüller kazanan Faust'un son albümleri arasında Giovanni Antonini yönetimindeki Il Giardino Armonico ve Pablo Heras-Casado yönetimindeki Barok Orkestrası ile kaydettiği Mozart'ın keman konçertoları yer alıyor. Isabelle Faust'un popüler olan albümleri arasında Johann Sebastian Bach'ın solo keman yapıtları ve Claudio Abbado yönetiminde kaydettiği Ludwig van Beethoven ve Alban Berg keman konçertoları sayılabilir. Oda müziği alanında piyanist Alexander Melnikov ile uzun zamandır işbirliği içinde olan Faust'un, Melnikov ile Ludwig van Beethoven'ın tüm piyano ve keman sonatlarını kaydettiği CD'si de var. Isabelle Faust 2018–2019 sezonunda Köln Filarmoni'nin yerleşik sanatçısı oldu.

■ Isabelle Faust fascinates her listeners with her outstanding interpretations. She dives deep into every piece considering its musical historical context, historically appropriate instruments, and the greatest possible authenticity based on current knowledge. She constantly manages to illuminate and passionately perform a repertoire from Heinrich I.F. Biber to Helmut Lachenmann.

After winning the renowned Leopold Mozart Competition and the Paganini Competition at a very early age, she soon gave regular guest performances with the world's major orchestras including the Berlin Philharmonic Orchestra, the Boston Symphony Orchestra, the NHK Symphony Orchestra Tokyo, the Chamber Orchestra of Europe, and the Baroque Orchestra Freiburg. A close and sustained cooperation with conductors like Claudio Abbado, Giovanni Antonini, Frans Brüggen, Sir John Eliot Gardiner, Bernard Haitink, Daniel Harding, Philippe Herreweghe, Andris Nelsons, and Robin Ticciati has evolved from it. Isabelle Faust's vast artistic curiosity and broad mind encompass all eras and forms of instrumental cooperation. Thus, she never considers music as an end in itself but rather advances a piece's essence in a devoted, subtle, and conscientious way.

Besides big symphonic violin concertos she has played, for instance, Schubert's Octet with historical instruments, as well as György Kurtág's *Kafka Fragments* with Anna Prohaska, or Igor Stravinsky's *L'Histoire du Soldat* with Dominique Horwitz. With great commitment she renders an outstanding service to the performance of contemporary music. Premieres of Péter Eötvös, Ondřej Adámek, Marco Stroppa, Oscar Strasnoy, and Beat Furrer are in preparation for the upcoming seasons. Numerous recordings have been unanimously praised by critics and awarded the Diapason d'or, the Gramophone Award, the Choc de l'année and other prizes. Her most recent recordings include Mozart violin concertos with Il Giardino Armonico under the direction of Giovanni Antonini and the Baroque Orchestra under the direction of Pablo Heras-Casado. Isabelle Faust presented further popular recordings including sonatas and pieces for violin solo by Johann Sebastian Bach as well as violin concertos by Ludwig van Beethoven and Alban Berg under the direction of Claudio Abbado. She has maintained a long collaboration in chamber music with the pianist Alexander Melnikov. Together they have produced recordings of all sonatas for piano and violin by Ludwig van Beethoven, as well as other pieces. Isabelle Faust was Artist in Residence at Cologne Philharmonie during the season 2018/19.

JEAN-GUIHEN QUEYRAS

■ Jean-Guihen Queyras'ın sanatsal çalışmalarını niteleyen, merak, çeşitlilik ve müziğe sıkı sıkıya bağlılığıdır. İster sahnede olsun isterse kayıta, dinleyiciler karşılarında, müziği mütevazı ve dolaysız ele alışıyla, onun özünü en berrak ve bozulmamış haliyle yansıtan, müziğe tümüyle ve tutkuyla adanmış bir sanatçı bulurlar. Sıradışı bir konser deneyimi ortaya koyabilmek için bestecinin, yorumcunun ve dinleyicinin manevi motivasyonları birbiriyle uyum içinde olmalıdır. Jean-Guihen Queyras müziği yorumlamaya bu yaklaşımı, uzun süre sanatsal işbirliği içinde olduğu Pierre Boulez'den öğrendi. Bu felsefe, kusursuz bir teknik ve temiz, çekici bir tınıyla birlikte Jean-Guihen Queyras'ın her icrasına yaklaşımını ve müziğin kendisine mutlak bağlılığını da şekillendirir. Freiburg Barok Orkestrası, Berlin Erken Dönem Müziği Akademisi ve Concerto Köln ile işbirliklerinde olduğu gibi erken dönem müziğine yaklaşımları, çağdaş müziğe olduğu kadar titiz. Ivan Fedele, Gilbert Amy, Bruno Mantovani, Michael Jarrell, Johannes-Maria Staud ve Thomas Larcher dahil, çeşitli bestecilerin yapıtlarının dünya prömiyerlerini gerçekleştirdi. Peter Eötvös'ün 70. doğum günü vesilesiyle Kasım 2014'te bestecinin yönetiminde Viyolonsel Konçertosu'nu kaydetti. Jean-Guihen Queyras, Arcanto Quartet'in kurucu üyelerinden; ayrıca Isabelle Faust ve Alexander Melnikov ile birlikte tanınmış bir üçlü oluşturuyor. Alexander Melnikov da sanatçının, Alexandre Tharaud gibi düzenli çalıştığı bir eşliktir. Sanatçı, tombak ustaları Bijan ve Keyvan Chemirani ile Akdeniz temalı bir programda da işbirliği gerçekleştirdi. Yorumculuğunun çokyönlülüğü Amsterdam Concertgebouw, Aix-en-Provence Festivali, Utrecht Vredenburg, De Bijloke Gent ve Londra Wigmore Hall gibi pek çok konser salonu, festival ve orkestrayı Jean-Guihen Queyras'ı yerleşik sanatçı olarak davet etmeye yönlendirdi. Sanatçı, sıklıkla Philadelphia Orkestrası, Bavyera Radyo Senfoni Orkestrası, Philharmonia Orkestrası, Paris Orkestrası, NHK Senfoni Orkestrası, Gewandhaus Orkestrası ve Zürih Tonhalle Orkestrası gibi tanınmış orkestralar eşliğinde ve

Iván Fischer, Philippe Herreweghe, Yannick Nézet-Séguin, Jiří Bělohlávek, Oliver Knussen ve Roger Norrington gibi şefler yönetiminde konserler veriyor. Jean-Guihen Queyras'ın diskografisi de etkileyici: Edward Elgar, Antonín Dvořák, Philippe Schoeller ve Gilbert Amy'nin viyolonsel konçertoları albümleri eleştirmenlerin övgüsünü aldı. Harmonia Mundi'nin Schumann özel projesi kapsamında Isabelle Faust ve Alexander Melnikov ile bestecinin tüm piyanolu üçlülerini ve Pablo Heras-Casado yönetimindeki Freiburg Barok Orkestrası ile viyolonsel konçertosunu kaydetti. Schumann'ın Viyolonsel Konçertosu ve 1. Piyanolu Üçlüsü kaydı 2016 yılı başında yayınlandı. Ağustos 2016'da piyasaya çıkan *Thrace – Sunday Morning Sessions* isimli albümde ise sanatçı, Chemirani kardeşler ve Sokratis Sinopoulos ile birlikte çağdaş müzik, doğaçlama ve Akdeniz geleneklerinin kesişim noktalarını keşfe çıktı. Jean-Guihen Queyras'ın 2018–2019 sezonunda gerçekleştirdiği etkinlikler arasında, Kuzey Amerika turnesi, Anne Teresa de Keersmaecker ile "Mitten wir im leben sind" konserleri ve Deutsches Berlin Senfoni Orkestrası, Atlas Ensemble, Orchestra of the Eighteenth Century ve Detroit Senfoni Orkestrası eşliğinde konserler bulunuyor. Jean-Guihen Queyras Freiburg Müzik Üniversitesi'nde profesör, aynı zamanda Forcalquier'deki Rencontres Musicales de Haute-Provence festivalinin de sanat yönetmeni. Mécénat Musical Société Générale tarafından temin edilmiş 1696 Gioffredo Cappa yapımı bir viyolonsel çalışıyor.

■ Curiosity, diversity and a firm focus on the music itself characterize the artistic work of Jean-Guihen Queyras. Whether on stage or on record, one experiences an artist dedicated completely and passionately to the music, whose humble and quite unpretentious treatment of the score reflects its clear, undistorted essence. The inner motivations of composer, performer, and audience must all be in tune with one another in order to bring about an outstanding concert experience: Jean-Guihen Queyras learnt this interpretative approach from Pierre Boulez, with whom he established a long artistic partnership. This philosophy, alongside a flawless technique and a clear, engaging tone, also shapes Jean-Guihen Queyras' approach to every performance and his absolute commitment to the music itself. His approaches to early music – as in his collaborations with the Freiburg Baroque Orchestra, Akademie für Alte Musik Berlin, and Concerto Köln – and to contemporary music are equally thorough. He has given world premieres of works by, among others, Ivan Fedele, Gilbert Amy, Bruno Mantovani, Michael Jarrell, Johannes-Maria Staud and Thomas Larcher. Conducted by the composer, he recorded Peter Eötvös' Cello Concerto to mark his 70th birthday in November 2014. Jean-Guihen Queyras is a founding member of the Arcanto Quartet and forms a celebrated trio with Isabelle Faust and Alexander Melnikov; the latter is, alongside Alexandre Tharaud, a regular accompanist. He has also collaborated with *zarb* specialists Bijan and Keyvan Chemirani on a Mediterranean programme. The versatility in his music-making has led to many concert halls, festivals and orchestras inviting Jean-Guihen to be artist in residence, including the Concertgebouw Amsterdam and the Festival d'Aix-en-Provence, Vredenburg Utrecht, De Bijloke Ghent, and Wigmore Hall London. Jean-Guihen Queyras often appears with renowned orchestras such as the Philadelphia Orchestra, Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks, Philharmonia Orchestra, Orchestre de Paris, NHK Symphony Orchestra, Gewandhausorchester, and Tonhalle Orchestra Zurich, working with conductors such as Iván Fischer, Philippe Herreweghe, Yannick Nézet-Séguin, Jiří Bělohlávek, Oliver Knussen, and Sir Roger Norrington. Jean-Guihen Queyras' discography is impressive. His recordings of cello concertos by Edward Elgar, Antonín Dvořák, Philippe Schoeller, and Gilbert Amy have been released to critical acclaim. As part of a Harmonia Mundi project dedicated to Schumann, he has recorded the complete piano trios with Isabelle Faust and Alexander Melnikov and at the same time the Schumann Cello Concerto with the Freiburg Baroque Orchestra under Pablo Heras-Casado. The recording of Schumann's Cello Concerto and Piano Trio No. 1 was released at the beginning

of 2016. *THRACE - Sunday Morning Sessions* was released in August 2016. In collaboration with the Chemirani brothers and Sokratis Sinopoulos, it explores the intersections of contemporary music, improvisation and Mediterranean traditions. Highlights in the 2018/19 season include a North American tour, performances of *Mitten wir im Leben sind* with Anne Teresa de Keersmaeker, and engagements with the Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, Atlas Ensemble, Orchestra of the Eighteenth Century, and Detroit Symphony Orchestra.

Jean-Guihen Queyras holds a professorship at the University of Music, Freiburg and is Artistic Director of the Rencontres Musicales de Haute-Provence festival in Forcalquier. He plays a 1696 instrument by Gioffredo Cappa, made available to him by the Mécénat Musical Société Générale.

ALEXANDER MELNIKOV

■ Alexander Melnikov Moskova Konservatuarı'nda Lev Naumov ile çalıştı. Moskova'da müzik hayatını biçimlendiren en önemli anlardan biri Sviatoslav Richter ile tanışmasıydı: sonrasında Richter, Melnikov'u düzenli olarak Rusya ve Fransa'daki festivallere davet etti. Zwickau'daki Uluslararası Robert Schumann Yarışması (1989) ile Brüksel'deki Kraliçe Elisabeth Müzik Yarışması (1991) gibi seçkin yarışmalarda önemli ödüller kazandı. Genellikle olağandışı müzikal ve programlama seçimleriyle tanınan Alexander Melnikov, aslına uygun icra uygulamasına tüm kariyeri boyunca sürecektir ilgisini erken yaşlarda keşfetti.

Bu alanda ilham aldığı isimler arasında Andreas Staier ve Alexei Lubimov sayılabilir. Melnikov, Freiburg Barok Orkestrası, Musica Aeterna ve Berlin Erken Dönem Müziği Akademisi gibi seçkin dönem topluluklarıyla düzenli konserler veren bir sanatçı.

Alexander Melnikov solist olarak Kraliyet Concertgebouw Orkestrası, Leipzig Gewandhaus Orkestrası, Philadelphia Orkestrası, NDR Senfoni Orkestrası, hr-Senfoni Orkestrası, Rusya Ulusal Orkestrası, Münih Filarmoni, Rotterdam Filarmoni, BBC Filarmoni, Champs-Élysées Orkestrası ve NHK Senfoni gibi orkestralar eşliğinde ve Mikhail Pletnev, Teodor Currentzis, Charles Dutoit, Paavo Järvi ve Valery Gergiev gibi şefler yönetiminde çaldı.

Alexander Melnikov, Andreas Staier ile birlikte Bach'ın *İyi Düzenlenmiş Klavye*'sinden seçilmiş parçaları (Andreas Staier, klavsen) Şostakoviç'in 24 Prelüd ve Füg'üyle (Alexander Melnikov, piyano) müzikal bir diyalog içine soktukları bir program oluşturdu. İki sanatçı ayrıca kısa süre önce dört el piyano parçalarından oluşan benzersiz bir Schubert programını kaydettiler ve konserde seslendirdiler.

Melnikov'un çalışmalarının önemli bir kısmı da viyoloncelci Jean-Guihen Queyras gibi sanatçılarla yürüttüğü oda müziği işbirlikleri.

Alexander Melnikov'un Harmonia Mundi etiketiyle bağlı düzenli oda müziği partneri kemancı Isabelle Faust vasıtasıyla doğdu ve ikilinin keman ve piyano için tüm Beethoven sonatlarını kaydettikleri albüm 2010 yılında Gramophone Ödülü kazandı. Bu yapıtlar için bir referans haline gelen albüm Grammy'ye de aday gösterildi. Melnikov ve Faust daha yakın zamanda Brahms'ın keman ve piyano için sonatlarını yayınladılar.

Melnikov'un *Şostakoviç: Prelüd ve Fügler* albümü BBC Music Magazine Ödülü, Choc de Classica ve Alman Kayıt Eleştirmenleri Ödülü kazandığı gibi 2011 yılında BBC Music Magazine tarafından Tüm Zamanların En İyi 50 Albümü arasına seçildi. Ayrıca, Melnikov'un diskografisinde Brahms, Rachmaninov, Şostakoviç

© JULIEN MIGNOT

ve Scriabin'in yapıtları da yer alıyor. Isabelle Faust, Jean-Guihen Queyras, Pablo Heras-Casado, Freiburg Barok Orkestrası ve Alexander Melnikov, Schumann konçerto ve trioları içeren üç albümlük bir seri kaydettiler; Piyano Konçertosu ile 2. Piyanolu Üçlü'yü seslendirdikleri ikinci albüm Eylül 2015'te piyasaya çıktı. Sanatçının yayınlanmış diğer kayıtları arasında Kasım 2016 tarihli Prokofyev albümü ile geçtiğimiz Haziran'da piyasaya çıkan Chausson ve Franck albümü sayılabilir. Alexander Melnikov 2017–2018 sezonunda, programındaki her yapıtı yazıldığı dönemin çalgısında seslendirdiği, "The Man with the Many Pianos" (Çok Piyanolu Adam) başlıklı projesiyle turneye çıktı. Musica Aeterna, Ensemble Resonanz ve RAI Ulusal Senfoni Orkestrası ile konserlerinin yanı sıra Camerata Salzburg ve sanatsal ortağı olduğu Tapiola Sinfonietta ile işbirlikleri devam etti.

Göze çarpan diğer etkinlikleri arasında Paris Cité de la Musique, Amsterdam Muziekgebouw, Antwerp de Singel, Köln Filarmoni ve Berlin Filarmoni Oda Müziği Salonu'nda verdiği resitaller ile Londra Wigmore Hall 2018–2019 sezonu yerleşik sanatçısı olması sayılabilir.

■ Alexander Melnikov graduated from the Moscow Conservatory under Lev Naumov. His most formative musical moments in Moscow include an early encounter with Sviatoslav Richter, who thereafter regularly invited him to festivals in Russia and France. He was awarded important prizes at eminent competitions such as the International Robert Schumann Competition in Zwickau (1989) and the Concours Musical Reine Elisabeth in Brussels (1991).

Known for his often-unusual musical and programmatic decisions, Alexander Melnikov discovered a career-long interest in historically-informed performance practice at an early age. His major influences in this field include Andreas Staier and Alexei Lubimov. Melnikov performs regularly with distinguished period ensembles including the Freiburger Barockorchester, Musica Aeterna and Akademie für Alte Musik Berlin.

As a soloist, Alexander Melnikov has performed with orchestras including the Royal Concertgebouw Orchestra, Gewandhausorchester Leipzig, Philadelphia Orchestra, NDR Sinfonieorchester, hr-Sinfonieorchester, Russian National Orchestra, Munich Philharmonic, Rotterdam Philharmonic, BBC Philharmonic, Orchestre des Champs-Élysées, and the NHK Symphony, under conductors such as Mikhail Pletnev, Teodor Currentzis, Charles Dutoit, Paavo Järvi, and Valery Gergiev. Together with Andreas Staier, Alexander Melnikov developed a programme that sets excerpts from Bach's *Well-Tempered Clavier* (Andreas Staier, harpsichord) in musical dialogue with Shostakovich's 24 Preludes and Fugues (Alexander Melnikov, piano). Additionally, the artists recently recorded a unique all-Schubert programme of four-hand pieces, which they have also performed in concert. An essential part of Melnikov's work is intensive chamber music collaborations with partners including cellist Jean-Guihen Queyras.

Alexander Melnikov's association with the label Harmonia Mundi arose through his regular recital partner, violinist Isabelle Faust, and in 2010 their complete recording of the Beethoven sonatas for violin and piano won a Gramophone Award. This album, which has become a landmark recording for these works, was also nominated for a Grammy. Their most recent release features the Brahms sonatas for violin and piano.

Melnikov's recording of the Preludes and Fugues by Shostakovich was awarded the BBC Music Magazine Award, Choc de Classica and the Jahrespreis der Deutschen Schallplattenkritik. In 2011, it was also named by BBC Music magazine as one of the '50 Greatest Recordings of All Time.' Additionally, his discography features works by Brahms, Rachmaninov, Shostakovich, and Scriabin. Along with Isabelle Faust, Jean-Guihen Queyras, Pablo Heras-Casado and the Freiburger Barockorchester, Melnikov recorded a trilogy of albums featuring the Schumann Concertos and Trios; the second volume, featuring the Piano Concerto and the Piano Trio No. 2, was released in September 2015. Other releases include a November 2016 recording featuring works of Prokofiev and his most recent release, last June, featuring Chausson and Franck repertoire.

In the 2017/18 season Alexander Melnikov toured his project 'The Man with the Many Pianos', where he performs a solo recital on three different instruments reflecting the periods in which the works were written. Alongside concerts with Musica Aeterna, Ensemble Resonanz and Orchestra Sinfonica Nazionale RAI, he continued his collaboration with Camerata Salzburg and as an artistic partner with Tapiola Sinfonietta.

Further highlights include recitals at Cité de la Musique Paris, Muziekgebouw aan 't IJ Amsterdam, de Singel Antwerpen, Cologne Philharmonie, and Chamber Music Hall of the Berlin Philharmonie, as well as being an artist in residence at London's Wigmore Hall in the 2018/19 season.

PROGRAM NOTLARI

Ludwig van Beethoven

Orijinal Bir Tema Üzerine Çeşitlemeler,

Mi bemol Majör, Op. 44 (Piyanolu Üçlü No. 10)

- Tema: Andante
- Çeşitlemeler I-XIV
- Koda: Andante - Presto
- Finale: Allegro

Beethoven'ın çağında operalardan popüler temalar üzerine yapılan çeşitlemeler çok modaydı ve o da bu moda uydu. Carl von Dittersdorf'un *Kırmızı Başlıklı Kız* şarkılı oyunu (*singspiel*) ilk kez 1788 yılında Viyana'da sahnelendi; 1792'de Bonn'a ulaştığında ise Beethoven oradaki son aylarını geçirmekteydi. Operanın en popüler ezgilerinden biri olan kısa ve naif parça "Ja, ich muss von ihr scheiden" (Evet, ondan ayrılmalıyım) Beethoven'ın piyanolu üçlü için opus 44, Mi bemol Majör Çeşitlemeler'inin başlangıç noktası oldu. Beethoven büyük ihtimalle Bonn'dan taşınmadan önce yapıtı bitirmişti (1792'den kalma bir taslak mevcuttur), fakat yapıtın basılması 1804 yılını bulduğundan, opus numarası da yanıltıcı biçimde yüksek oldu.

Bu yapıt Beethoven'ın konser sahnelerinde duyabileceğiniz en erken dönem yapıtı olabilir ve tek bir bölümde onun olağanüstülüğüne işaret eden hüner, kapsam ve özgünlüğü taşıdığı gibi tema ve çeşitlemeler üzerine benzersiz ustalığını da gözler önüne serer. Opus 44, Beethoven'ın en basit ve önemsiz malzemeyle sınırlandığında bile tükenmez bir müzikal hayal gücüne sahip olduğunun kanıtıdır. George Bernard Shaw'un dediği gibi Beethoven, çerçöpten bir temadan bile ilginç müzik çıkarabilir. Dittersdorf'un olgunlaşmamış ezgisi, kupkuru. Beethoven bunun üzerine, 18. yüzyıl geleneğine uygun olarak süslenmiş (temanın her zaman kolayca fark edilebildiği), fakat havası ve dokusu eğlenceli bir şekilde birbirinden farklı 14 çeşitleme kurar.

Yapıt kasti olarak fazla basit bir temayla açılır: oktavlı aralıklarla eşsesli bir dizi yalın arpej, üç çalgı tarafından mekanik bir nabızla ve hiçbir müzikal süsleme olmaksızın seslendirilir. Ölçüler boyunca arpejlerin yerleşimi, saymayı ve cümlemeyi biraz belirsizleştirirken (beklenmedik fazladan bir ölçü varmış hissi yaratır) ezgi amaçsızca gezinip çözüme ulaşmadan asılı kalır. Hafif bir duraklamanın ardından garip biçimde görkemli bir kadans iki kere duyulur. Ortada pek bir ezgi yoktur, armoni ise belli belirsizdir ve sonra birkaç akor: İşte eldeki "çerçöp" budur. Fakat yapıtın sonuna kadar, Beethoven her çizgisi müzikal anlam yüklü, en sevdiğiniz şarkıymışçasına bu müziğin tadına varmanızı sağlar.

Tam da bu hesaplanmış minimalizm sayesinde müzik daha da şaşırtıcı hale gelir. Ardından gelen çeşitlemelerde dikkat çekici olan sadece ifade çeşitliliği değildir; Beethoven'ın açılış temasında hemen göze çarpmayan artikülasyonları alıp ufak birkaç ayarlamayla büyük dramatik araçlara dönüştürmesidir. "Tema" iki parti ve bir kadanstan oluşur. Her iki parti de ton değiştirir: İkinci biraz daha dramatiktir ama ikisi de armonik olarak sonuçsuz kalır. İki kere tekrarlanan kadans, gerilimi dengelemek ve armonik bitirişi sağlamak için gereklidir. Zaman içinde bu üç parti de özenle hazırlanmış müzikal ifadelere dönüşür.

Beethoven enstrümantasyonu, ezgiyi, ritmi, armoniyi ve süreyi, dolayısıyla da müziğin rengini, havasını ve hızını sürekli değiştirerek harika bir çeşitlilik yaratır. Fakat çeşitlemelerde daha kapsamlı bir gelişim de söz konusudur: Uzatılmış kodanın seriyi organik bir sonuca ulaştırmasıyla (sondaki 15. mikro-çeşitlemeyi de katarak) bir tür tam açıklamaya doğru gider.

1. Çeşitlemede piyano ezgiyi süsler ve tek başına piyanoda duyurulan 2. Çeşitlemeye geçilir. 3. Çeşitleme, tezat bir piyano ritmi üzerine kemanda triyolelerden oluşur. Dördüncüsü akıcı bir viyolonsel çeşitlemesidir. Temanın 5. versiyonunda piyano triyoleler çalar. 6. Çeşitlemenin açılışında tüm çalgılar uyum içindedir. Viyolonselin açtığı 7. Çeşitleme mi bemol minör tonda *Largo*'dur. *Un poco adagio* olarak belirtilmiş 8. Çeşitlemede keman ve viyolonsel piyanoda şarkı söyler gibi bir ezgiye sürekli triyolelerle eşlik eder. Bunu, temanın daha keskin hatlarla tanımlandığı 9. Çeşitleme ve "kaprisli" (*capriccio*) 10. takip eder. Sonraki çeşitlemeye, viyolonseldeki karakteristik açılış figürü damgasını vurur. 12. Çeşitlemede piyanonun sol elde triyolelerle eşliği üzerine tüm çalgılar antifonal olarak kullanılır. Sondan önceki mi bemol minör çeşitleme, nüanslardaki ani değişiklikleriyle *Allegro*'ya doğru ilerlerken araya kısa bir *Andante* interlüd girer ve yapıt *Presto* kapanır. (Süre 15')

Ludwig van Beethoven

Piyanolu Üçlü No. 6, Mi bemol Majör, Op. 70, No. 2

- Poco sostenuto – Allegro ma non troppo
- Allegretto
- Allegretto ma non troppo
- Finale: Allegro

Beethoven piyanolu oda müziğini erken ele aldı: İlk besteleri arasında üç set yayınlanmamış piyanolu dörtlüler olduğu gibi, yayınlanmış ilk yapıtları da Haydn'ın Do Majör Üçlü'süyle aynı döneme denk gelen, 1795 tarihli opus 1 Piyanolu Üçlüler'di. Beethoven yaylı dörtlü ve senfoni tarzında, piyanolu üçlüye de dördüncü bir bölüm ekleyerek formu büyüttü ve dahili olarak da genişletti. Böylece Haydn ve Mozart'ın piyanolu üçlüleri 15-20 dakikalık yapıtlarken, mesela Beethoven'ın son piyanolu üçlüsü opus 97 "Arşidük" 40 dakikaya ulaşıyordu. Piyanodaki teknolojik gelişmeler de Beethoven'a daha fazla nüans ve giderek daha fazla ses genişliği imkânı verdi: Üçlüleri piyanoda önce beş, sonra altı ve nihayetinde altı buçuk oktava yayılıyordu. Bu türün erken dönemlerinde yaylıların fortepiyanoyu bastırmaktan özellikle kaçınmaları gerekirdi ama piyano olgunlaştıkça, kendisini dizginlemesi gereken piyanist oldu. Zaman içinde keman ve viyolonseldeki gelişmeler (örneğin metal sarılı teller gibi) onların da ses üretme kabiliyetlerini güçlendirdi ve böylece yeni tarz müziğe imkân tanıyan kudrette bir topluluk ortaya çıktı.

Beethoven'ın yazdığı altı adet piyanolu üçlü, farklı dönemlerine tanıklık eder: Erken dönem opus 1 üçlüler, geç dönem olup en iyi bilinen "Arşidük" ve ortada opus 70, 1 ve 2 numaralı üçlüler. Opus 70 üçlüler 1808'de, 5. ve 6. Senfonilerle aynı zamanlarda ve "Razumovski" dörtlülerinden kısa zaman sonra yazıldı. Tek bir opus numarasıyla yayınlanan bu iki üçlü çok geniş bir ifade yelpazesini kapsar. 2 numaralı üçlü rahat, dengeli ve sanki dönüp Haydn ve Mozart'a sevgi dolu bir bakış atıyormuşçasına klasiktir. Fakat Haydn'ınkiyle kıyaslandığında Beethoven'ın Mi bemol Majör Üçlü'sü tümüyle yeni bir ses ve ifade dünyasını yansıtır. Yapıtın girişinde solo viyolonseldeki sorgulayıcı, neredeyse melankolik ezgiyi hemen ardından keman ve bir fûg yanıltmacası gibi piyano taklit eder. "Razumovsky" dörtlülerinin sonuncusunun açılışına benzer şekilde (ama daha hafif bir mizaçta), Beethoven çözümlenmemiş bu giriş bölümünü olabildiğince uzatıp beklenti yaratır ama sonuna gelene kadar da bu beklentiyi tatmin etmekte kaçınır. 4/4'lük ölçüden 6/8'liğe incelikli olduğu kadar etkili bir geçişle, büyük ölçüde açılıştan türeyen ana tema taze bir devinimle ilerler. Karşılıksız ve tek kullanımlık bir giriş olarak kalmak yerine sorgulayıcı açılış, her seferinde daha da güzelleşecek bir şarkıyı söylemeden önce alınan derin bir nefes gibi, önemli bir müzikal işaret olarak çeşitli kereler tekrar eder.

2. Bölümde Beethoven, cümle sonlarının parlak lirikliği ve zengin tınılı çeşitlemenin duygusallığıyla Mozart'ı; hareketli, oyuncu jestler ve içtenlikle doğuya doğru dans eden kırsal interlüdlerle Haydn'ı anımsatır. Topluluğun dengesi, çalgılar arasındaki dağılımıyla Haydn'dan çok farklı olmakla birlikte Brahms'ın üçlüsündeki romantik yoğunluktan da aynı derecede farklıdır: Beethoven partiler arasındaki kibar alışverişlerde dengeyi sağlamak üzere sessizliği her çalgıyı ziyaret eden görünmez bir ortak olarak kullanmak suretiyle hafif, klasik bir ferahlık sağlar.

3. Bölüm *Allegretto*'nun yumuşakça salınan lirikliği, Beethoven'da alışıktığımızdan farklıdır. Beethoven'a özgü olan kısa ve öz, gelişim açısından zengin motifler yerine keman uzun ve sevecen bir ezgi çalar ve ikinci kısımda piyano bunu, sevgi dolu bir kanon gibi yankılar. İnterlütte iki yaylının ortaya attığı soruyu piyano kendinden emin bir şekilde, pırlı pırlı yanıtlar. Keman ve piyano, viyolonsel derinlerindeki sıcak durak noktalarıyla birbirine bağlanan cümleleri takas ederek veya yankılayarak alması tekrarlarla katılırlar – bu şekilde sürekli, sakin bir liriklik Beethoven'ın yapıtlarında nadir görülür.

Finale, yapıtın bütününde, en Beethoven'a özgü olan bölümdür. Piyano ile başlayan bölüm, temadan en küçük parçaya kadar, en nihayetinde (Beethoven için mi bemol majör ile bağlantılı olan) kahramanca bir zafer beklentisini karşılayan yolculuğu baştan sona tamamlar. Yaylılar ilk üç bölüme biraz daha egemen gibi dursalar da piyanonun tüm çeşitliliği ve ihtişamı finale yayılır. (Süre 30')

Ludwig van Beethoven

Piyanolu Üçlü No. 9, Mi bemol Majör, WoO 38

- *Allegro moderato*
- *Scherzo: Allegro ma non troppo*
- *Rondo: Allegretto*

Beethoven 1770'te Bonn'da doğdu. Babası, Köln Başpiskoposu olan Seçmen Prens'in müzik kurumunda şarkı söylüyordu; dedesi ise kurumun eski müzik direktörüydü. Aile içinde hep dedesinin ünü baskın oldu ve babası beklentileri karşılayamadı: O derece ki annesi öldüğünde aileye bakma görevini Beethoven üstlendi. 1792 yılında hâmisisi olan Köln Başpiskoposunun teşvikiyle Viyana'ya yerleşti. Burada Haydn, Albrechtsberger ve Salieri'den dersler aldı. En seçkin ailelere tanıtılan Beethoven, imparatorluk başkentinde kısa sürede fevkalade bir piyanist ve son derece özgün bir besteci olarak ünlendi. İlk belirtileri yüzyılın başında kendini gösteren sağırlığının giderek artması icracı olarak kariyerini sonlandırdı ama son derece özgün besteler yapmaya devam etmesini engellemedi. Mi bemol Majör Piyanolu Üçlü, WoO 38, Beethoven'ın kariyerinin ilk dönemine, 1792'de Viyana'ya gidişinin öncesine aittir. Tahmini olarak 1790 veya 1791 yılına tarihlendirilen bu yapıt, babasının emekliye ayrılması ve Beethoven'ın kardeşlerinin sorumluluğunu üstlenmesiyle aynı zamana da denk gelen, yaratıcılığının çok yüksek olduğu bir dönemde yazılmıştır. Daha önce bestelediği tek bölümlük *Allegretto*'dan çok daha olgundur. İddialı opus 1 üçlülerin yanında ise gayet mütevazı, ama çekici bir müziktir. Önceki piyanolu dörtlüleri daha deneysel olan Beethoven bu yapıtında adeta çağdaşlarının kibar ve düzeyli müzik dilini mükemmel biçimde kullanabileceğini ispatlar. Yapıtın açılışında piyanonun çaldığı neşeli tema, keman tarafından geliştirilir ve ikincil bir temaya çıkar. Beklenen rekapitülasyondan (yeniden sergileme) ve Beethoven'ın kariyerinin bu aşamasında o kadar da beklenmeyen kodadan önce gelişme tamamlanır. Gelişimde sunulan ve kodada kısaca hatırlatılan yeni bir iniç arpej figürünü Beethoven birkaç yıl sonra Fa minör Piyanonun Sonatı'nda (Op. 2, No. 1) daha dramatikleştirerek kullanacaktır.

Orta bölüm yine mi bemol majör tondadır. Yapıt boyunca aynı ton ve modun korunması Beethoven'ın yapıtlarında nadir bulunan bir özelliktir. *Scherzo* Beethoven'ın müziğinde bu başlığın ve formun ilk örneği olmakla birlikte alışılmış *menuet* karakterini büyük ölçüde korur ve pastoral bir Alman dansı olan trioda akıcı piyano partisi öne çıkar. Aslında yapıtın tümünde piyano ilerlemeye hâkim konumdadır; Beethoven bu türde yazdığı sonraki yapıtlarında daha eşitlikçi bir yaklaşım benimseyecektir.

Yapıt oldukça özgün bir *Rondo* ile hoş bir biçimde sona erer. Hareketli tema her seferinde farklı bir çeşitleme olarak ortaya çıkar. Bu bölümde, özellikle de gelişmedeki benzetimli diyaloglarda, viyolonsel önceki bölümlere nazaran daha özgürdür. Burada erken bir örneği görülen, kodada usulca sürpriz bir tona kayma hamlesinden Beethoven sonraki yıllarda çokça faydalanacaktır. (Süre 15')

Ludwig van Beethoven

Piyanolu Üçlü No. 5, Re Majör, Op. 70 No. 1, “Hayalet”

- *Allegro vivace e con brio*
- *Largo assai ed espressivo*
- *Presto*

Beethoven 1808 yılının sonbaharında opus 70, Piyanolu Üçlüler'ini yazmaya başladığında opus 11, Klarnet (veya keman), Viyolonsel ve Piyano için Üçlü'sünü yazalı 10 yıl, opus 1, Piyano Üçlülerini yazalı ise 12 yıl olmuştu. 1808'de artık üretkenliğinin ve popülerliğinin zirvesindeydi ve opus 70 üçlüler Aralık 1808'deki ünlü konser maratonunda sunduğu başyapıtlar (5. ve 6. Senfoniler, Do Majör Mes, Koral Fantazi, Coriolan Uvertürü ve La Majör Viyolonsel Sonatı) ile çevriliydi. Opus 1 üçlülerde Beethoven zaten iki yaylı çalgıyı Mozart ve Haydn'ın piyano egemenliğindeki üçlülerinde olduğundan daha fazla öne çıkarmıştı. Opus 70 üçlülerde ise yaylıların özgürleşmesi tamamlandı. Üç çalgı burada birbirlerinin eşiti olarak, Viyana klasik stiline güzelliklerinden biri olan zengin kontrpuan etkileşimlerine sahip çok değişken dokularda söylerler.

Beethoven'ın olgun dönem piyanolu üçlüler arasında sadece opus 70'in birincisi üç bölümlüdür ve simetrik hızlı-yavaş-hızlı formundadır. “Hayalet” lakabı, hayranlık veren yavaş bölümü hakkında Beethoven öldükten sonra yapılmış bir yorum nedeniyle takılmıştır. Beethoven'ın öğrencilerinden Carl Czerny 1842 yılında, *Largo assai ed espressivo* için “Ölümler diyarından bir ziyaretçiye benziyor. İnsan, *Hamlet*'te hayaletin ilk ortaya çıkışını düşünmeden edemiyor.” yazmıştı. Daha sonraları bu bölümün taslakları, Beethoven'ın planladığı *Macbeth* operasından Cadılar Korosu ile yan yana bulununca aklında gerçekten de doğaüstü bir şey olabileceği ortaya çıktı. Patlamaya benzeyen eşsesli açılışa, viyolonsel titrek tenor perdesindeki disonant (uyuşumsuz) fa natürel ile anında karşılık gelir. Viyolonsel, sonrasında keman ve piyanoya geçecek yalvaran lirik bir ezgiyle re majöre geri döner. Bu açılışla bölümün, doku ve nüanslardaki ani kontrastlardan ve gelişmedeki çetin benzetimlerden faydalanan heyecan dolu, değişken doğası belirlenir. Bemole doğru “yanlış nota” fa natürel kullanışının uzun vadeli yapısal sonuçları (hem viyolonseldeki yalvaran ezginin şiirsel genişlemesini başlattığı rekapitülasyonda hem de finalde) olacaktır. Re minör *Largo assai ed espressivo*, Beethoven'ın tüm yapıtlarındaki yavaş bölümler arasında en yavaş ve en izlenimci olanıdır. Garip biçimde parçalanmış tematik malzeme, kararsız armoniler ve piyanonun içlerinden gelen tüyler ürpertici tremololarla ciddi, yarı-orkestral dokular bir araya gelerek fevkalade gerilimli, Gotik kasvette bir müzik yaratır.

Final bölümü, yumuşak, hoş temaları ve billur gibi dokularıyla bizi keyifli, normal bir dünyaya döndürür. Ana temanın duraksamaları ve armonik aldatmacalarında oyuncu bir mizah da vardır ve bu kodada özellikle yükselir. Birinci bölümün yoldan sapmış fa natürelinin sonuçları uzak bemol tonlara sert veya dalgın kayışlarda kendini hissettirir. (Süre 28')

Konser öncesinde cep telefonlarının (ve diğer elektronik cihazların) kapatılması veya sessiz duruma alınması önemle rica olunur. Konser sırasında fotoğraf çekilmesi, video ya da ses kaydı yapılması yasaktır.

Please turn off your mobile phone (and other electronic devices) or turn it to silent mode, prior to the start of the performance. Taking photos and video or audio recordings are not permitted during the performance.

FESTİVAL SPONSORU
FESTIVAL SPONSOR

İstanbul Kültür Sanat Vakfı
Istanbul Foundation for Culture and Arts
Nejat Eczacıbaşı Binası
Sadı Konuralp Caddesi No: 5
Şişhane 34433 İstanbul
T (212) 334 07 00
F (212) 334 07 02
E muzik.fest@iksv.org
muzik.iksv.org